

Dobbeltliv

I en mannsalder har idrettsmannen og lektoren Rolf Kjærnsli levd på fortelser og dekkhistorier. I GD i dag avslører han sin skjulte fortid i Stay Behind-nettverket og etterretningstjenesten – en historie som ikke en gang hans egen kone kjenner til.

Tekst og foto: Asmund Hanslien

HEMMELIG LIV: I det daglige sto Rolf Kjærnsli bak kateteret og underviste ved Lillehammer Gymnas og trente ski på fritiden. I det skjulte trente han også med våpen og sprengstoff – i nettverket Stay Behind.

Rolf Kjærnsli sitter og leser reportasjen i GD sist lørdag om Stay Behind-nettverket. Han irriterer seg over enda en omtale av nettverket med feilaktige opplysninger. Han leser enda en gang. Skal han fortsette å tie?

Denne gangen får han ikke ro. Han leser for tredje gang, og bestemmer seg. 88-åringen vil lette på hemmeligheten; at Mr. Birkebeiner og den kjente lektoren fra Lillehammer Gymnas har vært tilknyttet etterretningstjenesten og Stay Behind i et par-tre tiår.

Et liv verken kona eller barna har kjent

til. Et liv fullt av hemmeligheter, dekkhistorier og løgner. Slik har han vært med å holde en av Norges best bevarte hemmeligheter skjult for offentligheten – i lojalitet til Forsvaret, som ville unngå at landet sto like uforberedt ved en invasjon som i 1940.

Så hemmelig er historien at han beskriver det som uvirkelig å fortelle den – selv i 2012.

– Det er vondt å snakke om. Men tiden er inne for å få det ut. Det er skrevet og sagt mye som har skapt et feilaktig bilde av Stay Behind, sier Kjærnsli.

For Kjærnsli begynner historien under krigen i 1943. I det siste året på gymnaset

blir han en del av Milorg i Oslo. Han blir stadig mer aktiv, og havner i den mye omtalte Oslo-gjengen. Kjærnsli tilhører Aksjonsgruppe distrikt 13, som i det siste krigsåret gjennomfører flere aksjoner mot tyske- og norske mål i Oslo.

Kjærnsli er med på å sprengte bedrifter og drivstofflagre, og begår innbrudd for å skaffe til veie dokumenter med opplysninger som etterretningstjenesten i England vil ha tak i.

Men når Oslogjengen i maidagene i 1945 feirer gloriose dager og skåler for friheten med kongelige, trekker Kjærnsli seg tilbake. Han drar hjem til Grefsen sammen med broren Bjørn, og er med på å ta kontrollen

over det viktige tyske sambandssenteret på Grefsenkollen. Ansiktet hans forblir ueksponert. Han snakker heller aldri mer om sabotasjeaksjonene, dramatiske aksjoner hvor han i ett av tilfellene kom seg unna til lyden av tyske maskinpistoler.

Men innsatsen blir verdsatt. Daværende forsvarssjef, kronprins Olav, får tilbud fra universitetet i Oxford om å gi en studieplass til en som har gjort en innsats for frigjøringen. Det pekes på unge Kjærnsli. I to år studerer han i England.

Noen år senere, i 1954, er det bakgrunnen fra Milorg og hans diskrete opptreden i maidagene i 1945 som gjør ham til et naturlig mål for etterretningstjenesten. I en bil på

en parkeringsplass i Oslo får han forespørsel om å bli en del av det hemmelige nettverket Stay Behind. De vil at Kjærnsli skal lære telegrafi for å bli telegrafist i en av cellene i sabotasjegruppen ROC. Det blir starten på mange år med dekkhistorier for å tjene det hemmelige nettverket.

Ingen i Lillehammer kjenner Kjærnslis bakgrunn når han flytter til byen i 1958 og blir lektor ved Lillehammer Gymnas. Det er samtidig en perfekt arbeidsplass for å kunne leve dobbeltlivet. Lektorjobben gir ham anledning til å delta i øvelser i skoleferien.

Kjærnsli er ute en uke i året og trener på sabotasjeoppdrag med sprengstoff og våpenbruk. Det gjennomføres flyslipp, og han

drilles i å opprette forbindelse med britisk etterretning for å kunne sende kodede meldinger over Nordsjøen. Som regel foregår øvelsene med tidligere offiserer fra Kompani Linge som instruktører, den britiske militæravdelingen som besto av norske frivillige som ble opprettet under krigen.

– De gangene øvelsene foregikk i skolesemesteret fikk jeg dem til å sende ordinær innkalling om repetisjonsøvelse.

Hjemme trodde også kona og de to sønnene at han var på repetisjonsøvelse.

– Jeg hadde i alle år en troverdig dekkhistorie. Kona kjente til min fortid i forsvarsstaben før jeg ble lektor, og jeg kunne hver gang vise til at det dreide seg om repetisjonsøvelse, sier Kjærnsli.

Han forteller om absurde kontraster.

– Om natta kunne jeg komme hjem fra en øvelse som jeg kan beskrive som en James Bond-aktig oppgave. Neste morgen sto jeg ved kateteret og underviste. Ingen skulle vite noe, og ingen visste noe om hva jeg drev med. Øvelsene foregikk langt fra Lillehammer og Gudbrandsdalen. Som regel var vi i områdene vest på Hardangervidda eller i Oslo-marka. Vi var sjelden flere enn ti mann, og vi kom fra ulike nettverk. Vi trente og bodde sammen uten å kjenne identiteten til hverandre. Vi fortalte ikke hva vi jobbet med eller hvor i landet vi kom fra. Det var heller ikke noe problem. Vi hadde alle gitt et løfte om å opptre konfidensielt. Det var vanlig samvær, hvor vi pratet om det meste, med

unntak av politikk. For meg så alle ut som vanlige folk med vanlige jobber.

– Den dag i dag vet jeg ikke hvem som var medlemmer i min celle, med unntak av lagsjefen, som jeg kjente fra tiden i Milorg, og som jeg ifølge intensjonene i Stay Behind ikke skulle kjenne til. Jeg har heller aldri møtt igjen noen av dem jeg var på øvelse sammen med, og jeg heller ikke hørt om noen andre medlemmer i Lillehammer-distriktet.

